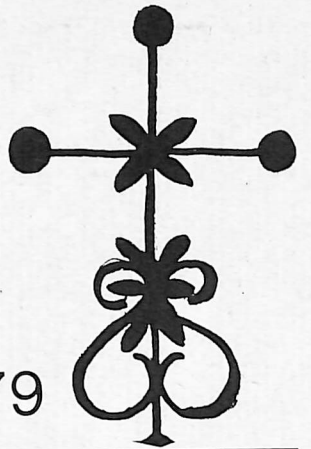

TARVAS

KOTISEUTULEHTI

N° 2, 1979

Toimittanut Kalervo Mäkinen Julkaisijat Tarvasjoen Osuuspankki, Tarvasjoen Säästöpankki, Tarvasjoen kunta ja seurakunta

Seurakuntatalo, vanha ja uusi

Nyt kun seurakuntatalo on otettu käyttöön ja kaikki ovat nähneet sen uuden ilmeen, on varmaan mielenkiintoista palata hetkeksi seurakuntatalon ja sen ympäristön historiaan.

Vuosisatoja on Suomen ehkä vanhin tie Hämeen Härkätie, kulkenut Turusta sisämaahan. Aluksi se oli vain polku, jota voi vain jalan tai ratsain kulkea. Aurajoki vartta aluksi kuljettuaan, se Liedossa ylitti vedenjakajana toimivan harjumaan ja siirtyi Paimionjokivarteen. Tarvasjoella se kulki kauvinpana joesta, koska paras paikka ylittää Tarvasjoki oli Eurankylän ylinen koski eli myöhemmin Papinkoski. Kesäiseen aikaan siitä kivetä kivelle hyppelemällä pääsi ylitse kuvin jaloin. Tien parantuksessa hevosten ja härkkin perään tulivat kesäisin sapilaat ja kärryt, jolloin joen yli oli tehtävä silta, joka sekin oli helppointa rakentaa kosken päälle. Ennen Tarvasjokea alkoi muodostua, myös uusi tie sisämaahan pitkin jokivartta Härkätieltä Karinaisten kautta Pöytyälle yhdystieksi Tampereentielle. Näiden teiden risteys ja joen väliseen niemeen jäi tämä, aikaisemmin Sillanpääksi mainittu, nykyisen Seurakuntatalon tontti, jota Tarvasjoen historia nimittää Euran kylän yhteismaaksi.

Pitkään tämä tontti oli rakentamaton ja ohi kulkevat näkivät vain kirkon mäellä pohjoisessa ja Euran kylän talot etelässä. Kun Euran saarnahuonekunta 1771 sai oman saarnaajan, rakensivat asukkaat papilleen tälle paikalle pappilan. Siihen kerrotaan kuuluneen seuraavat rakennukset: asuinrakennus pakaritupineen, kaksine porstuoineen ja neljine kamareineen, puoti, sauna, talli, aita, sikolatti, pihatto vajoineen ja latoineen, kaluvaja, halkovaja ja huusi. Lisäksi pappilaan kuului 24 kappalan suuruinen pelto maantien varressa ja ryytimaa kosken puolella. Tontti näyttää olleen varsin täyteen rakennettu, ilmeisesti umpipihaan.

Jo 1835 pappilaan rakennettiin kokonaan uusi asuinrakennus, joka käsitti neljä huonetta ja kyökin. Ovet maalattiin sinisiksi ja ikkunankarmit sisälsi vaaleansinisiksi ja ulkoa keltaisiksi. Kun rakennus oli 1847 ulkoa laudoitettu, maalattiin se seuraavana kesänä punaiseksi.

Tällä paikalla pappila sitten olikin vuoteen 1900, jolloin nykyinen pappila valmistui Hiidenmäelle. Monenlaisia ihmiskohtaloita sisältyi niiden pappien ja heidän perheittensä elämään, jotka tässä pappilassa asustivat. Ensimmäisistä papeista viisi oli maanviljelijöiden poikia, joille seurakuntalaisten ilot ja surut noina puutteellisina aikoina varmaan olivat jo kodista tuttuja. Kuudennen pappin aikana käytiin Suomensota, jolloin Suomi joutui Venäjän vallan alle. Här-

kätietä pitkin pappilan ohitse oli maan hallitsija yhdeksän kertaa ajanut komeasti. Kahdeksan kertaa hän oli ollut Ruotsin kuningas ja kerran Venäjän keisari. Kymmenennellä kerralla tietä matkaava keisari Aleksanteri I kuitenkin poikkasi pappilaan syyskuun 9 p:nä 1819 ja antoi valmistaa itselleen koruttoman aterian Sillanpään saarnaajan puustellissa, kuten historia kertoo. Pois lähteissään lahjoitti hän papin rouvalle 300 ruplaa paperirahassa. Pappina oli siihen aikaan J. U. Brungström.

Vuonna 1850 kuoli tässä pappilassa vain 32 vuotiaana past. Karl Henrik Lindfelt. Hän oli evankelisen liikkeen isän F.G. Hedbergin läheinen ystävä, joka silloisesta seurakunnastaan Pöytyältä kävikin kuolevaa Lindfeltiä katsomassa. Lindfeltin muistiinpanoja evankelisen liikkeen erotessa herännäisyydestä pidetään kirkkohistoriallisesti hyvin merkittävänä. Hänen hautakivensä on ainoa kirkkomaallamme, joka on tämän pappilan papeille pystytetty. Haaviston torpassa, joka nyt on kotiseututalonamme asuivat hänen leskensä ja tyttärensä tälle vuosisadalle asti.

Tämän pappilan ikkunasta katseli past. Adolf Lindman, seurakunnan painattaman päiväkirjan tekijä, kun Euran kylä paloi 9. 5. 1857. Pappilan väki pelkäsi tuulen kääntymistä pappilaa ja kirkkoa kohden, jolloin nekin olisivat olleet vaarassa tuulen kilometrien päähän lennättämien palavien päreiden vuoksi. Viikkoa palon jälkeen aloitti Lindman pyhäkoulun pitämisen täällä. Näin tuli seurakuntaan uusi työmuoto 1600-luvulla aloitettujen lukukinkereiden ja 1700-luvulta olevan rippikoulun lisäksi. Vielä saman vuoden syksyllä aloitti kirjasto toimintansa Tarvasjoella.

Tässä pappilassa aloitettiin myös Tarvasjoella kunnallinen itsehallinto 110 vuotta sitten. Ensimmäinen kuntakokous pidettiin täällä 9. 4. 1869 ja kunnallislautakunta kokoontui 28. 8. 1869. Silloinen kappalainen Anders Engman oli kuntakokouksen esimies 1869–1877 ja niin kauvan kuntakokous myös kokoontui pappilassa. Pitäjässä oli tuolloin n. 1200 asukasta. Nykyisestä peltoalasta (4500 ha) oli tuolloin vasta lähinnä jokirannat n. 1500 ha raivattu pelloksi. Pappi voi pihallaan kuulla suden ulvovan kuulaina pakka-soina, sillä asumaton korpi alkoi jo Pikku-Euralta.

Kun kappalainen siis 1900 muutti uuteen pappilaan, käytettiin vanhan pappilan rakennuksia mm. kiertokoulun luokkana, kunnes senaatin luvalla rakennukset saatiin myydä. Tontin kuitenkin todettiin kuuluvan Euran Knaapille, jolloin se tuli J. F. Fingerroosin omistukseen. Rakennuksissa toimi

Rukoushuone valmiina kesällä 1910. Teettäjä J.F. Fingerroos etulalla.

aluksi Marttilan Osuuskaupan sivumyymälä, kunnes Tarvasjoelle 1906 perustettiin oma osuuskauppa ja se aloitti toimintansa näissä tiloissa. Jonkin vuoden kuluttua Osuuskauppa osti Kyröntien toisella puolella olleen Kasevan kaupan rakennukset, jolloin pappila jäi kylmilleen ja purettiin.

J. F. Fingerros eli Herrasmani, kuten hänet paremmin tunnettiin, omisti tuolloin yli 150 peltotehtaan Yrjöntylän Herrasmannin. Hän oli laittanut tilansa mallikelpoiseen kuntoon. Rai-vauttanut kymmeniä hehtaareja peltoa, siirtänyt tilan rakennukset jokirannasta nykyiselle paikalleen ja rakentanut paljon uutta. Kaikkiaan kerrotaan hänen elämänsä aikana rakentaneen yli 30 rakennusta. Kaikki rakennukset hän suunnitteli itse ja osoittaa omanneensa erinomaisen talonpoikais-arkkitehtuurin silmän. Erittäin onnistuneena pidetään hänen vanhuuden asunnokseen rakennuttaman Rauhalinnan tilan rakennusten kokonaisilmettä. Uudenvuo-

den päivänä 1893 hän koki voimakkaan uskonnollisen herätyksen, joka muutti koko hänen elämänsä. Hän tunnusti rohkeasti uskostaan kaikille ihmisille ja kehoitti jokaista yksinkertaisesti uskomaan, että Kristuksen kalissa sovintoveressä ovat kaikki synnit anteeksiannettu ikuisiksi ajoiksi. Hän järjesti kodissaan usein hartaushetkiä ja varsinkin kesäisin suuria evankeliumijuhlia, joihin väkeä saapui sadottain kaukaakin. Puhujia saattoi olla toistakymmentä ja juhlat kestää monta päivää. Itse hän esiintyi puhujana, viipyen puhujamatkoilla jopa kuukaudenkin.

Niinpä Fingerroos puratti vanhan pappilan rakennukset ja rakensi 1910 samalle paikalle rukoushuoneen. Sen vihkijäiset vietettiin 5–6. 2. 1911. Puhujia oli paljon, mutta mukana olleet muistavat varmasti vain Fingerroosin puheessaan lausuman jeremiaadin: ”Menköön tämä talo koskeen, jos ei täällä evankeliumia julisteta.” Vajaa vuotta myöhemmin Fingerros kuoli

22. 1. 1912 ja rukoushuone jäi perikunnalle. Hänen alkuperäinen tarkoituksensa oli ollut lahjoittaa rukoushuone SEYL:lle, mutta näinkin se täytti kyllä hyvin tehtävänsä. Lukemattomat ovat ne juhlat ja muut tilaisuudet, jotka sen suojissa on pidetty ja näin on Jumalan sana saanut siunata seurakuntaa.

Kiertokoulu ja Euran koulupiirin alakoulu toimivat rukoushuoneen pikkusalissa koulurakennuksen valmistumiseen asti 1941. Moni vanhemmanpolven tarvasjokelainen onkin ottanut ensi askeleensa opintieillä juuri näiden seinien sisällä.

Kiitollisina muistetaan op. Maiju Seimelän vuosikymmenien työ lasten parissa aikaa ja iäisyyttä varten.

Rukoushuoneen tontin Fingerros oli nimennyt Rauhaniemeksi ja sillä nimellä se vieläkin tunnetaan. Kun uusi omistaja, Fingerrosin vävy, opettaja Vilho Mattila oli samalla säästöpankin johtaja, eikä pankilla ollut omaa toimitaloa, muutti Säästöpankki helmikuussa 1942 Euran koululta rukoushuoneen pikkusaliin. Pulavuosina oli rahalaitoksia leikkimielellä sanottu rukoushuoneiksi, joten ulkokuntalaisia usein huvitti nähdessään säästöpankin katolla ristin. Sullassa sovussa rukoushuone ja säästöpankki kuitenkin toimivat v. 1960 asti, jolloin säästöpankki sai oman toimitalon.

Keskustan kerrostalojen valmistuttua muutti joht. Mattilan perhe pois rukoushuoneelta ja tarjosi taloa seurakunnalle, joka ostikin sen seurakuntataloksi 1969. Näin rakennus palvelee edelleen alkuperäistä tehtäväänsä, paikalla jossa seurakunnalla on perinteitä jo yli 200 vuoden takaa. Seurakunnan eri työmuotojen toiminta vilkastui huomattavasti, sen saatua näin uudet vaikkakin vaatimattomat tilat. Erityisesti päiväkerhot ja vanhustenkerho kokosivat runsaan osanottajajoukon. Seurakunnan piirissä on suunniteltu pitkään seurakuntatalon korjausta ja nykyaikaiseksi saattamista, mutta kirkon kunnostamista pidettiin etusijalla. Kirkon viimein monien vaiheiden jälkeen tultua kuntoon, voitiin katseet suunnasta seurakuntataloon. Vuoden 1977 talousarviota seurakunnalle laadittaessa voitiin ensimmäisen kerran varata rahaa seurakuntatalon peruskorjausta varten. Kirkkoneuvoston ja erityisesti suunnittelijaksi pyydetyn ins. Harri Hirsnummen toiminta oli ripeää ja huonetilaohjelma voitiin hyväksyä jo tammikuussa 1977. Kun rakennustoimikunta oli tutkinut muita seurakuntataloja ja käynyt kirkkohallituksessa saatiin luonnospirustukset valmiiksi elokuussa 1977 ja lopulliset piirustukset hyväksyttiin 11. 5. 1978. Pää urakoitsijaksi valittiin rakennusliike J. Laivoranta ja työt pääsivät alkuun. Lisärakennus olikin valmis jo ennen joulua ja lopullisesti talo otettiin vastaan 19. 3. 1979. Kiire olikin jo kova, koska seuraavana aamuna klo 9 jo päiväkerholaiset kokoontuivat uusituissa tiloissa.

Aikoinaan arvosteltiin rukoushuoneen ostamista ja peruskorjausta suunniteltaessa pohdittiin sitäkin, olisiko järkevämpää rakentaa kokonaan uusi. Nyt kuitenkin olemme melko yksimielisiä, että tämä ratkaisu oli seurakunnan varallisuuden huomioiden paras. Koska talon ulkonäkö jäi lähes entiselleen, on tuleville polville pelastettu myös eräs pitäjämme kauneimmista rakennuksista vuosisatamme alusta. Näin pitäjämme historiassa tärkeää osaa näytellyt Rauhaniemi, palvelee edelleen seurakunnan työtä Jumalan valtakunnan eteenpäin viemiseksi keskuudessamme.

Kolmantena adventtina kirkon 200-vuotisjuhlan yhteydessä arkkipiispa Mikko Juva vihki seurakuntatalon uudelleen käyttöön.

Tarpeensa talo jo onkin osoittanut, onhan tilaisuuksia ollut lähes joka päivä, joskus kolmekin yhtäaikaan ja yhä useampi on löytänyt sisäلتöä elämänsä seurakunnan piirissä.

Kalervo Mäkinen

Arkkipiispa

Suutari Oskari Syrjälä vaimoineen.

Mikko Juva, Puhe eduskunnan lisärakennuksen vihkiäisissä 24. 1. 79

Istuvan eduskunnan lopetellessa työtään ja kansanedustajien valmistautuessa kiertämään maakuntia lienee sovelista aloittaa Tarvasjoen tuoreimmassa kotiseutulehdessä julkaistulla muistelmalla ensimmäisten eduskuntavaalien ajoilta, josta tosin jätän pois eduskunnan arvokkuudelle ja arkkipiispan suuhun sopimattomat sanonnat:

”En tiedä kenen toimesta, ehkä silloisten suomettarelaiten, järjestettiin Knaapin jokiahteelle suuri väittelytilaisuus ns. Kaljukosken rannalle. Kouspaikka varustettiin Knaapin silloisen isännän Vahen toimesta vahvoilla laudasta kyhättyillä istuimilla. Pääväittelijöinä esiintyivät asessori Honka suomettarelaisista, maisteri Nuorteva sosialisteista ja eräs Honkanen nuor-suomalaisista.

Tuskin on Knaapin ahteella esiintynyt niin runsasta ja innostunutta kuulijakuntaa jälkeensä, kuin tässä tilaisuudessa. Varsinkin Nuortevan puheenvuorot olivat yleisöön meneviä, ivailulla ja huumorilla höystettyinä. Honka lauloi kuin raskaalla tykistöllä ainakin ja sai kannattajiltaan runsaasti käten taputukset. Halonen taas matalaäänisenä ja muutenkin heikommilla puhujalahjoilla varustettuna, ei saanut osakseen paljoakaan huomiota.

”Mutta se loppu oli vallan hassua”, Kottilan kuuliaistanssia lainatakseni. Väittelijöille oli tilattu kestäkievarikyyti Juvan kartanosta, millä kyydillä siihen aikaan yleisesti kuljettiin. Nahkuri Antti Aurasen pihamaalla herrat nousivat kyytimiehen rattaille, Honka ja Nuorteva etupenkille, Halonen ja kyytipolika takapenkille. Kuului olevan vähän kiihkeä, että kerittäisiin Kyrön asemalle ajoissa Turkuun menevään junaan. Monen muun joukossa katsoen matkamiesten lähtöä seisoi myös suutari O. Syrjälä, joka vahvaan huittilaiseen tyyliin puki ajatuksensa sanoiksi: — vie, toi ei oo reilua meininkiä. Ensin riidellään nyrkit pystyssä ja ollaan kovin poikia mukamas ja sitten istutaan ratilla kaikessa sovinnossa. Hyi ——. Syrjälä pryiskautti pitkän syljen sanonsa vahvistukseksi ja sai monelta kuulijalta mielipiteilleen kannatusta.”

Tässä kappale poliittista arkipäivää seitsemän vuosikymmenen takaa. Tilanne on meille tuttu, vaikka väittely nykyisin tapahtuukin pääasiassa olohuoneen television edessä eikä Jumalan avarassa luonnossa Knaapin jokiahteella. Kysymyksenasettelukaan ei ole sanottavasti muuttunut. Poliitiikan tekijät tarkastelevat tilannetta yhdestä näkökulmasta ja sen arvostelijat toisesta.

Lähimmän seitsemän viikon ajan väittelään taas nyrkit pystyssä kaiken kansan edessä ja kansa saa sitten antaa vastauksensa vaaliuurnilla. Pienemmässä mittakaavassa näytelmä — ja sellaiseksi asian televisio tekee ja yleisö kokee — esitetään joka viikko täällä eduskunnassa. Ensin kiistellään ankarasti isossa salissa ja sitten nautitaan virvokkeita hyvässä sovussa kahvilan puolella.

Mitä Knaapin ahteella ja tämän päivän eduskunnassa tapahtui ja edelleen tapahtuu, on kuitenkin olennaisesti enemmän ja merkittävämpää kuin sisä- ja ulkoryhmän poliittista asennoitumista erittelevä sosiaalipsykologinen näytelmä. Kohtaamme tässä itse asiassa erään kaikkea poliittista toimintaa hallitsevan perusongelman. Mikä osuus politiikassa on ehdottomilla arvoilla, mikä taasen suhteellisilla, vaihtuvilla arvostuksilla. Ehdottomat arvot vetoavat ihmisiin, siksi niistä puhutaan ulkopuolisille. Käytännön työssä taasen on välttämätöntä sovitella. Siksi etsitään yhteyttä ja yhteistyötä myös toisinaajattelevien kanssa.

Pohdintaa voi edelleen jatkaa. Historian tutkijan on helppo nähdä kaikkien poliittisten pyrkimysten suhteellisuus. Asia käy sitä ilmeisemmäksi, mitä kauemmaksi ajassa taaksepäin liikumme. Knaapin ahteen väittely ei enää vaadi meitä ottamaan kantaa siihen, kuka tällöin oli oikeassa. Tiedämme ”suomettarelaiten” päätavoitteen olleen suomen kielen saattaminen sellaiseen asemaan, että sillä kielellä saattoi tässä maassa hoitaa kaikki asiansa, miten korkealle tai miten erityisiin kysymyksiin olikaan mentävä. Sosialistit taasen vaativat vähäosaisten aseman nostamista ja käytännön tasa-arvoa koko väestölle. Nuorsuomalaisten ajankohtainen kysymys oli laillisen järjestyksen ja lain kunnioituksen palauttaminen. Tänä päivänä eduskunnassa istuvat puolueet ovat laidasta laitaan valmiit hyväksymään kaikki kolme perustavoitetta. Suurelta osalta ne ovat lisäksi toteutuneetkin. Seitsemän vuosikymmenen historiallinen välimatka näyttää tekevän suhteelliseksi nekin vastakohdat, jotka omalla aikanaan on tajuttu täysin ehdottomiksi.

Siirtäessämme tarkastelukulman menneisyydestä nykyisyyteen ongelma muuttuu. Oman ajan kysymyksissä ei ole mahdollista pysyä viileänä sivustatarkkailijana. On kyse asioista, jotka koskevat meitä itseämme, eivätkä ainoastaan meitä, vaan niitä, joiden asiana-jajaksi meidät on pantu, joiden puhe-

mieheksi meidät on valittu, joiden äänen tulee kuulua juuri meidän kauttamme. Kuten kauemmin ja perusteellisemmin kansalainen kuitenkin seuraa päiväkohtaista politiikkaa tai osallistuu siihen, sitä selvemmäksi käy, että siinäkin on vain ani harvoin kyse selkeästä vaihtoehdosta mustan ja valkean, oikean ja väärän välillä.

Ei ole tietysti niin, että kaikki kissat olisivat harmaita, vaan niin että monivivahteisessa elämässä arviointimme riippuu suuresta määrin siitä, missä asumme, missä on työmme ja missä henkinen kotipaikkamme. Jokaisella meistä on omat sidonnaisuutemme, oma ennakkokäsityksemme, oma katsumuksemme, jonka valossa me tulkitsemme tosiasioita, omat tiedonlähteemme, jotka värittävät maailmankuvaamme ja omat etumme, jotka vaikuttavat asenteisiimme. Koko totuutta ja kaikkea viisautta ei ole kellään. Ihmisten politiikkaa joudumme tekemään ihmisen edellytyksin.

Yhteisten asioiden vastuulliseen hoitoon kuuluu siten taju kaiken inhimillisen toiminnan suhteellisuudesta. Ei oma ryhmäni ole aina oikeassa eikä vastapuoli aina väärässä. Ei ole väärin tai selkärangatonta kiivaan sananvaihdon jälkeen istua saman pöydän ääreen pohtimaan kaikessa rauhassa, mistä kiistassa oikein on kysymys ja miten siitä voitaisiin selvittää eteenpäin. Keskustellen on aina mahdollista oppia, ei vain vastustajan heikkouksia, joita voisi käyttää hyväkseen, vaan myös hänen hyvät puolensa, jotka voisivat lieventää vastakohtia ja jopa saada ymmärtämään hänen näkökantojaan ja tavoitteitaan. Omien kuunteleminen voi kyllä vahvistaa vakaumusta ja lisätä ryhdikkyyttä, mutta ongelmien syvempi ja avarampi ymmärtäminen edellyttää, että uskalletaan kohdata myös muiden mielipiteet.

Olemme näin edenneet demokratian keskeisiin kysymyksiin. Juuri eduskunta on paikka, missä kaikkien katsumusten, ideologioiden ja eturyhmien tulisi kohdata toisensa. Täysistunto on vain näyteikkuna, todellinen kohtaaminen tapahtuu neuvotteluissa, valiokunnissa ja kahdenkeskisissä keskusteluissa. Demokratia merkitsee luottamusta siihen, että sanalla voidaan vaikuttaa, että ihmisten on mahdollista ymmärtää toisiaan ja ettei ole turha toivoa poliittisessä päätöksenteossa voivan toteutua Raamatun sana: ”että katsotte kukin, ettei vain omanne vaan toistenkin parasta”. (Fil 2:4).

Keskusteleminen, dialogi ei tosin ole

vaaratonta. Tämän tietää jokainen vaikuttaja, jokaisen asian lähetyssaarnaaja. Antautuessaan todelliseen keskusteluun, missä sanojen tarkoitus ei ole lähinnä ajatusten peittäminen ja vastustajan harhauttaminen vaan tilanteen, asiain ja lopulta totuuden selvittäminen, keskustelija ottaa aina sen riskin, että sekä hänen vastapuolensa että myös hän itse voivat muuttua. Niin pian kuin alamme ymmärtää, miksi tuo toinen tavoittelee noita asioita ja nimenomaan mitkä vaikeudet, mikä ahdistus ja mikä huoli saa hänet pyrkimään asettamiinsa tavoitteisiin, meidän on vaikeampaa kuin ennen torjua hänet ja me tulemme herkemmiä suostumaan sellaiseen, jota omista lähtökohdistamme käsin olemme siihen asti torjuneet. Keskustelu synnyttää ymmärtämystä ja kunnioitusta, jonka seurauksena poliittiset ja ideologiset rajat hämärtyvät ja madaltuvat.

Vastakohtien tunnustaminen suhteelliseksi luo näin edellytykset neuvotteluratkaisuihin ja kompromisseihin. Jos pidämme tätä tärkeänä, myötätuntomme kallistuu nahkuri Aurasen piha- maalla kievarikyytiin hypänneiden poliittisten puhujien puolelle. Mutta miten me suhtaudumme suutari Syrjälän väkevään paheksumiseen? Oliko hän täysin väärässä? Jos kerran kaikki on suhteellista, miksi paheksua äskeisten vastustajien veljeilyä?

Ei suutari Syrjäläkään ollut väärässä. Poliitikassa ja juuri politiikassa on kyse myös oikeasta ja väärästä. Mutta oikeita ja vääriä eivät niinkään ole katsoimukset ja pyrkimykset, vaan teot ja ratkaisut. Vääriä ovat ne teot, joitten keskeinen motiivi on oma etu. Väärää on petos, kohdistui tämä sitten omiin kannattajiin tai poliittisiin vastustajiin. Väärää on antaa niiden kärsiä, jotka eivät itse pysty puhumaan puolistaan ja joilla ei ole ketään asianajajaa. Viimeisellä tuomiollakin meidän tuomitaan tämän Kristuksen sanan mukaan: ”Kaiken, minkä olette jättäneet tekemättä yhdelle näistä vähimmistä, sen te olette jättäneet tekemättä minulle.” (Mt. 25:45). Viime kädessä on politiikassa kyse harjoittajansa aitoudesta ja rehellisyydestä. Juuri tämän suutari Syrjäläkin asetti kyseenalaiseksi. Tässä talossa yhtä vähän kuin edessä olevassa vaalitaistelussa jokainen ei voi nähdä samalla tavoin, mitä isänmaan ja yhteiskunnan hyvä vaativat. Mutta jokaiselta odotetaan että hän ajaa asiaansa aidosti ja parhaan omantuntonsa mukaan.

Vihimme nyt käyttöönä Suomen eduskunnan uuden lisärakennuksen. Että se on tarpeellinen, siitä on vakuutunut jokainen, joka on päässyt näkemään edustajiemme tähänastiset ankeat työolosuhteet. Tällä kertaa ei ole mahdollista senalla talon päätyyn uljasta ot-sikkaa, kuten aikoinaan eräitä muita rakennuksia vihittäessä on tehty. ”Isänmaa antoi toivolleen” Vanhan ylioppilastalon päädyssä ja ”Vapaan kansan lahja vapaalle tietelle” Turun yliopiston seinässä heijastivat sekä talon merkitystä että sen antajan lahjaa. Nyt eduskunta antaa itse itselleen rakennuksen. Sen merkitys ei kuitenkaan jää jälkeen mistään mainitsemastani. Itse asiassa myös se tosiasia, että rakennus on tehty omaan käyttöön, korostaa sekä rakennuksen että käyttäjän arvoa. Itsenäisen kansakunnan korkeimman vallan haltijana eduskunnan vastuulla on itse päättää mitä se tarvitsee. Me tasavallan kansalaiset, joiden puolesta vihin tämän talon käyttöönä, toivomme, että se helpottaisi edustajiemme tärkeää, vaikeaa ja vastuullista työtä, niin että he itsekukin vakaumukselleen uskollisia

- ymmärtäisivät suhteelliseksi sen, mikä on suhteellista
- pitäisivät ehdottomana sen, mikä on joko oikein tai väärin
- ja uskaltaisivat ottaa vastuun silloinkin kun sen kantaminen lupaa enemmän moitteita kuin kiitosta.

Tarvasjoen Minne

Minnen tytöt pärjäivät

Muistan kuin eilisen päivän ne tunne-
lmat jotka myllersivät mielessäni, kun istuin linja-autossa elokuun lopulla 1952 matkalla Tarvasjoen Osuusmeijeriin harjoittelijaksi. Tarvasjoki oli harjoittelupaikkana maineeltaan sellainen, että siellä oltiin ilman omaa tahtoa ja mielitekoja. Siellä oltiin juuri niin kuin Minne sanoi. Jo edellisessä harjoittelupaikkassani oli vertailtu, että tuollainen ei kävisi, jos Tarvasjoella olisit. Toisaalta, oli lohduttavaa, että kysymyksessä oli toinen harjoitteluvuosi, ja oli tunnettua, että Minnen tytöt pääsivät aina melkein poikkeuksetta meijeri-
kouluun.

Kun sitten matkalaukkuineni ja pahlavilaatikoineni tulivat meijerille ja hakeudu-
in harjoittelijoille varattuun asuntoon, tuli Minne tervehtimään. Hän oli melko isokokoinen — pituutta 175 ja painoa 90—100 kg. Hän oli tumma ja rämäkkä-ääninen nainen. ”Tervetuloa, mää olen sitten Minne, mikäs sun nimes on? Siinä se oli. Ensilpelko oli huomattavasti laimennut. — Ihan tavallinen ihminen ja sai sinutellakin ensihetkestä lähtien.

Meijerityö kutsumuksena

Minne Tyyne Maria Laine, oli omaa sukua Lönnroth, joka nimi oli myöhemmin suomennettu Vaahteranojaksi. Minne oli syntynyt Halikossa 20. 3. 1895. Hän tuli meijeriköksi Tarvasjoelle tammikuussa 1917 Kiikalasta. Tarvasjoella oli avoinna meijerikön paikka ja samalla isännöitsijän rouvan paikka. Tarvasjoen meijerin silloinen isännöitsijä Frederik Laine oli ”poikamiesisännöitsijä” niinkauan kun Minne tuli ja täytti kunniakkaasti molemmat avoinnaolevat paikat.

Minnen meijerialalle tulo oli todellinen kutsumustehtävä. Hän oli meijerihminen joka solullaan. Aluperin hänen vanhempansa olivat ajatelleet häntä ehkä liike- tai konttorialalle, Minne kertoi että hänen isänsä oli lähettänyt hänet kauppakouluun, mutta ala ei kuitenkaan Minneä miellyttänyt ja hän meni protestiksi kauppakoulun sijasta tanssikouluun. Minnessä oli hyvin paljon taiteellisuutta. Hän oli mm erinomainen näyttelijä ja lausuja. Tanssijaksi hänestä ei ehkä olisi ollut massiivisuutensa vuoksi. Puhumaan hän joutui paljon mm. meijerin taholla pidetyissä juhlissa. Minnen puheet olivat aina asiallisia mutta myös hauskoja ja lennokkaita.

Minne tarkoitti mitä sanoi

Minne aloitteli meijeriuraansa juuri Suomen kansan vaikeimpina aikoina vuosina 1917—18. Tarvasjoen meijeri-
kään ei jäänyt huomioimatta kapinan aikana vaan sieltäkin oli tultu eräänä yönä vaatimaan voita (punaiset hakivat). Minne kertoi, että hän nousi ylös ja meni meijeriin keskellä yötä ja sanoi sotilaille, että tästä talosta ei viedä tikuakaan ja jos viedään niin minun ruumiini yli. Ja kuka Minnen tuns, tiesi että hän tarkoitti mitä sanoi. Mitään ei meijeriltä viety ja miehet lähtivät saate-

sanoin: ”hävetkää paikkakunnan miehet!”

Seuraiminen ja jutunkertoja

Minne oli myös verraton seuraiminen ja jutunkertoja. Hänen rämäkkä naurunsa kanto paikkakunnan tilaisuuksissa kauas, ja Minnen seurassa aika kului nopeasti. Hänen paikkansa oli seurapiireissä aina papin ja opettajan ym. pitäjän kerman vieressä. Pitäjällä oli totuttu luottamaan siihen, että Minne hoiteli asian kuin asian ja meijeriltä löytyi apu lähes joka tarpeeseen. Jos tarvittiin tyttöjä heinä- tai perunapellolle, näytelmiin, tarjoilemaan, lippuairueiksi urheiluseuran juhliin tai vaikkapa laulamaan duettoja kanttorinrouvan kanssa, aina löytyi Minneltä tyttöjä, joka lähtöön. Kenellekään ei tullut mieleen oliko työtunnit jo täynnä tai liittykö homma olennaisesti meijeriharjoitteluun.

Sisareni, joka oli harjoittelemassa Tarvasjoella sodan aikana, on kertonut, että Minen osallistui tyttöineen halkojen hakkuutalkoisiin, joista sai tunnustukseksi kirveenmuotoisen neulasen rintansa. Minnellä ja tytöillä olisi ollut ansioita moniin kultakirveisiin. Hän oli mukana Lotta-Svärd toiminnassa ja myöhemmin Marttatyössä.

Osasi olla myös vihainen

Maine Minnen opastajan ohjaksista piti paikkansa, sen sai jokainen konkreettisesti kokea. Jos Minne osasi olla iloinen, oli hän vastaavasti myös vihainen. Syyllystyin tietämättäni seikkaan, joka sai Minnen tosi ärtyneeksi. Mitään työtapaa tai asiaa ei saanut verrata edelliseen paikkaan. Sitä Minne ei sulattanut. Tarvasjoella tehtiin asiat aina omalla tyylillä ja ainutkertaisesti. Sitä ei passannut verrata minkään muun talon tapoihin. Tämän läksyn muisti kyllä kerrasta. Kaikki meni oikein mukavasti jos teki työnsä tarkasti annettujen ohjeiden mukaan ja ajallaan. Joskus, jos meijerissä oli hiljaisempaa sai osa tytöistä mennä leipomaan kakkuja tai ompelemaan verhoja ym. Meistä tytöistä se oli vain mukavaa vaihtelua.

Minnellä ei ollut omia lapsia, mutta hänellä oli yksi kasvattityttö. Hän purki äidinrakkautensa koiriin. Hänellä oli mm iso schäfer, jota monet meijerillä asioivat pelkäsivät, eikä syyttä. Muistan ainakin pari kertaa jolloin Minne joutui korvaamaan sairaalamaksuja. Me harjoittelijat tulimme kyllä hyvin koiran kanssa toimeen kunhan muistimme säännöt. Iltatöihimme kuuluikin usein myös koiran kävelyttäminen.

Minneltä tanssilupa

Minnellä oli sellainen periaate, että ainoastaan kauppaan sai mennä ilman lupaa. Muualle mentäessä oli ehdottomasti kysyttävä lupa ja se myös tehtiinkin. Toinen periaate oli se, että harjoittelijat eivät saaneet käydä työväentalolla tanssimassa. Senvuotiset harjoittelijat tekivät tässä historiaa, joka kylällä kyllä rekisteröitiin. Se tapahtui kauniina keväisenä lauantai-iltana ja paikkakunnalla ei ollut tansseja muual-
la kuin työväentalolla. Meijerityön jälkeen kuuluvat askareet oli kaikki suoritettu — oli leikattu nurmikot, lämmitetty sauna, hakattu jäät hapatteiden jäähdytysaltaisiin, ja kävelytetty koiria. Kun sitten olimme käyneet saunassa vedimme pitkää tikkua siitä kuka menee kysymään Minneltä lupaa. Arpa lankesi Viiville ja niin Viivi lähti. Meistä toisista tuntui kuin aika olisi pysähtynyt kun kysyjä viipyi niin kauan. Lopulta Viivi tuli ja lupa oli tullut ja tanssimaan lähdettiin. Seniltainen tanssittuuri taisi perustua paikkakunnan poikien vahingoniloisuuteen, kun luulivat että tytöt olivat karkumatalla.

Taiteellinen Minne

Minnen taiteelliset taipumukset näki jo hänen käsialastaan. Hän kirjoitti äärettömän kauniisti ja persoonallisesti. Tilikirjatkin olivat kuin koneella kirjoitettuja, vaikka oli sen ajan tavan mukaan kirjoitettu musteella. Hän oli myös elävä laskukone. Hän kykeni laskemaan kahta ja kolmea riviä kerrallaan yhteen. Ehkä juuri näiden avujensa ansiosta meijerin kirjanpito oli siirtynyt hänen hallintaansa.

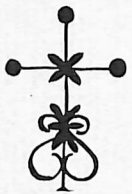
Minne oli Tarvasjoen meijerillä vuoteen 1955 siis 38 vuoden ajan. Tarkkaan en tiedä onko hänellä ollut koko ajan harjoittelijoita, mutta varmaankin lukuisa on se varsinaissuomalaisen ammattihenkilöiden joukko, joita Minne on ohjaillut meijerialalle.

Minne siirtyi Fretinsä kanssa meijerin viereltä ostamaansa huvilaan ”Abessiiniaan” 60 vuotiaana kun meijerin fuusiointi antoi jo ensimmäisiä merkkejään. Niitä hän ei lainkaan hyväksynyt. Hän edusti ajattelukuntaa, että Tarvasjoen kokoisella paikkakunnalla pitää olla oma meijeri.

Kävimme tapaamassa Minneä hänen eläkepäivillään. Hän oli tapaamisesta aina vilpittömän iloinen, olimmehan aina ”hänen tyttöjään”.

Minne kuoli Tarvasjoella 1959 ehdittään viettä eläkepäiviään vain runsaat 4 vuotta.

Paula Rutu
Meijeriväen liiton puheenjohtaja

SEURAKUNNAN SIVU

"LAPSI ON MEILLE SYNTYNYT, POIKA ON MEILLE ANNETTU, JONKA HARTIOILLA ON HERRAUS JA HÄNEN NIMEN

JOUKO KYYRÖ:

LASTEN EHTOOLLINEN — PERHEEN EHTOOLLINEN

Lapsen vuonna 1979 saimme Suomen luterilaisessa kirkossa todella merkittävän muutoksen ehtoollispöydän avautuessa taas lapsille yli 700 vuoden jälkeen. Näin emme voine puhua uudistuksesta vaan paluusta vanhaan alkukirkon käytäntöön. 1200-luvulla katonlinen kirkko, jonka piirissä suomalaisetkin jo alkoivat olla, kielsi lapsilta pääsyn Pyhälle Ehtoolliselle. Samalla lakattiin jakamasta viiniä maallikoille. Peljättiin, että sakramentin aineet näin saattaisivat joutua maahan pudotessaan jalkoihin tallattaviksi. Itäinen kristikunta on säilyttänyt tähän päivään asti alkukirkon perinnön antaessaan alttarin sakramentin myös aivan pienille lapsille.

Kastetulle kuuluu Pyhä Ehtoollinen

Kun me olemme vakuuttuneet Uuden testamentin perusteella lapsikasteen oikeudesta, me saamme samoin vakuuttua myös lasten oikeudesta Pyhään ateriaan. Enempää Pyhän Kasteen kuin Pyhän Ehtoollisenkaan kohdalla ei Vapahtajamme niitä asettaessaan lausunut mitään ikärajaa. Päinvastoin Hän lausui: "Tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni kastamalla heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen..." ja "Ottakaa ja juokaa tästä kaikki..." Uusi testamentti kertoo apostolien kastaneen kokonaisia perheitä ja kirkkoisat todistavat kirkon saaneen apostoleilta tavan kastaa lapsetkin. Perhekunnittain osallistuttiin myös alkuse-

rakunnan rakkauden aterioihin, joiden päätteeksi nautittiin Pyhä Ehtoollinen. Vanhemmat halusivat — kuten nykyäänkin useimmat vanhemmat haluavat — noudattaa Jeesuksen kehoitusta: "Salikaa lasten tulla minun tyköni, älkääkä estäkö heitä!"

Mutta eihän lapsi ymmärrä Pyhän Ehtoollisen salaisuutta!

Aivan oikein, ei hän ymmärräkään. Et sinä aikuinen, en minä pappikaan sitä ymmärrä. Sakramentti on aina Jumalan salaisuus. Meidän on käsketty vain nauttia se. Jo pienikin lapsi tietää, mikäli hänelle kotona opetetaan, että kirkossa nautitaan aivan toisenlainen ateria kuin kotona. Kirkossa oleva ateria on lasten ystävän, Jeesuksen asettama. Hän on lupauksensa mukaan myös siinä meidän kanssamme leivässä ja

viinissä. Pienillä lapsilla on tavattoman rikas, luova mielikuvitus. He voivat leikeissäänkin vaivattomasti kuvitella, että tuolit peräkkäin asetettuna onkin juna ynnä muuta vastaavaa. Lapsille Jeesuksen sanat leivästä: "Tämä on minun ruumiini", esimerkiksi ei ole mikään ongelma. Kun kerran Jeesus niin sanoo, se on niin. Tällaista lapsen uskoa Jeesus meiltäkin kysyy. On turvallista ajatella Jeesuksella olevan keinot, joita me aikuiset emme tiedäkään, lähestyä ja puhutella lasta ehtoollispöydässä. Luottakaamme siis Pyhän Ehtoollisen asettajaan. Siinä luottamuksessa näkyy myös meidän uskomme, jota ehtoollispöydässä kysytään.

Muistetaan pari tärkeää asiaa

Meidän on syytä luopua erehdyksestä, että Pyhä Ehtoollinen on sama kuin rippi. Sitä se ei ole, vaikkakin jokaisen ehtoollisenvieton alussa onkin yleinen synnintunnustus ja synninpäästö. Yksityinen ripittäytyminen ei ole korvattavissa Ehtoollisella käynnillä. Yleinen eli yhteinenkin rippi voidaan toimittaa kirkossa, vaikka ei pyhää Ehtoollista vietettäisikään. Tule ripittäytymään kahden kesken rippi-isälle silloin, kun sinulla on sisimmässäsi vaikeaa ja ahdistavaa. Pyhän Ehtoollisen voit nauttia, vaikka sinulla ei olisikaan mitään erityistä omallatunnollasi.

Toinen tärkeä asia on muistaa, että rippikoulu säilyy yhä myös Ehtoolliselle valmistavana kouluna. Vasta konfir-

mation jälkeen nuori saa tulla itsenäisesti eli yksin Pyhälle Aterialle. Lasten ehtoollinen onkin näin perhe-ehtoollinen. Se tarkoittaa, että kastetut lapset saavat tulla Pyhälle Ehtoolliselle vanhempiansa, kummiensa tai isovanhempiansa tai sitten jonkun sellaisen kanssa, jolle on uskottu virallisesti lapsen kasvattaminen, esimerkiksi lastenkodissa.

Todettakoon tässä lopuksi, että Tarvasjoen kirkossa lokakuun alusta lukien Pyhän Ehtoollisen nauttineet lapset ovat käyttäytyneet aivan kauniisti ja hartaasti vanhempien esimerkin mukaan. Lapsi on kaunis näky Pyhässä pöydässä. Näky, joka jo sinänsä julistaa meille evankeliumin kuulumista ansiottomille. Tervetuloa Pyhälle Ehtoolliselle koko perhe!

715 NYT VANHEMPAINI VIERELLÄ

1. Nyt vanhempaini vierellä
saan minä aitanille.
On ehtoollinen valmista
Jeesuksen uskovoille.

2. Näin saamme kaikki yhdessä
Herralla siunauksen.
Nyt kutsut meihin pölystun.
Hän kuulee rukouksen.

3. Sinulle, Jeesus, haluan
nyt tuoda kiitoksen.
On ehtoollinen lahjasi.
Jää, Jeesus, turvakseni.

Pyhä Hämöläinen (s. 1926), 1977

UUSIA VIRSIA 79, SLEY-KIRJAT

RITVA SIPARI:

ATERIAPALVELU

Ateriapalvelu aloitettiin Tarvasjoella kuluvan vuoden heinäkuussa. Kokeilu lähti alusta alkaen mukavasti liikkeelle ja tyytyväisiä asiakkaita on riittänyt. Eläkeläisiä käy päivittäin ruokailemas-
sa 16–20. Lisäksi työpaikkaruokailijat kuuluvat vakinaisiin asiakkaisiin.

Seurakuntatalon uusittu ulkoasu luo viihtyisät puitteet toiminnalle, mutta toiminnan tulokellisuuden on taannut maukkaita ruokia valmistava emäntä.

Kansaneläkkeensaajat, joille ateriapalvelu on tarkoitettu, käyvät itse seurakuntatalolla syömässä. Aterioiden kotiinkuljetus on järjestetty ensisijaisesti liikuntaesteisille ja muutoin huonokuntoisille vanhuksille sekä hajasutusalueella asuville vanhuksille, jotta hekin pääsisivät osallisiksi kunnan palveluista. Kodinhoitaja kuljettaa ateriat kolme kertaa viikossa. Samalla hän pystyy seuraamaan esim. yksinäisten vanhusten vointia. Aterian hinta on sama sekä seurakuntatalossa käyville että niille, joille se kunnan toimesta kuljetetaan. Kuljetuspalkkioksi lasketaan vain maidon, leivän ja voin hinta, joita mainittuja tuotteita ei kuljeteta.

Tarvasjoella on paljon vanhuksia, 65 vuotta täyttäneitä on yli 300 ja näistä 75 vuotta täyttäneitä yli 130.

Kunnalla ja seurakunnalla on oikeus ja velvollisuus — käsitykseni mukaan löytyy myös tahtoa — huolehtia vanhuksistaan, jotka aikanaan ovat yhteis-

kuntaamme rakentaneet ja kehittäneet ja jotka ovat edelleen tärkeitä keskuudessamme.

Niinpä ateriapalvelu on kunnassamme ilahduttavasti mielletty todella palveluksi, palveluksi, joka aikaansaa vastapalvelua: terveempiä ja tyytyväisiä vanhuksia, jotka voivat pidempään olla omissa kodeissaan.

Toisaalta vanhusten omatoimisuutta tulee kannustaa. On paikallaan, että ne, jotka jaksavat ja saavat mielenvireyttä oman kodin hoitamisesta, valmistavat itse ateriansa.

Ateriapalvelu on osaltaan helpottanut kodinhoitohenkilöstön työpainetta. Ateriapalvelun johdosta varsinaista kodinhoitoapua on pystytty antamaan useammalle vanhuksruokakunnalle ja vähän enemmän myös lapsiperheille. Tosin kodinhoitajan työajasta menee n. viisi tuntia viikossa aterioiden kuljettamiseen, mutta kuljetuspäivien aamu- ja iltapäivät käytetään varsinaiseen kodinhoitotyöhön.

Ns. tukipalvelut, joihin myös ateriapalvelu luetaan, tehostavat ja täydentävät perinteistä vanhusten avohuoltoa, kotipalvelua. Muita tukipalveluja on

mm. kuljetus- ja kylvetyspalvelut, pyykki- ja vaatehuolto.

Valtiovalta painottaa erityisesti avohuollon kehittämistä ja kehottaa kuntia mahdollisuuksien mukaan järjestämään juuri erilaisia tukipalveluja vanhusten turvallisuuden ja viihtyvyyden lisää-

miseksi. Ateriapalvelun järjestäminen Tarvasjoella on myös oivallinen esimerkki seurakunnan ja kunnan yhteistyöstä. Pienen yhteisön voimavarat tulisi mahdollisuuksien mukaan aina yhdistää yhteisen hyvän edistämiseksi.

Joululahja lähetyksylle

JOULULAHJAMME AFRIKAN JA AASIAN KOTIEN JA LASTEN HYVÄKSI

Lahja välittää iloa. Se kertoo siitä, että joku muistaa. Itsekkin haluan ilahduttaa toisia. Haluanhan? Haluanhan? Sellaiselle, jolla on vähän, on helppo antaa lahjoja. Jokainen lahja on hänelle arvokas. Useimmat maailman ihmiset eivät saa jouluna yhtään lahjaa. Monilta puuttuu joulukin. He eivät tiedä, että juuri jouluna koko maailma sai parhaan lahjansa, Vapahtajan. Kun joku kertoo heille tämän ilosanoman, se on heidän paras joululahjansa. Paljon muitakin elintärkeää puuttuu monilta Afrikan ja Aasian ihmisiltä. Mutta me voimme auttaa heitä. Vähinkin rahoin saa aikaan paljon. Kirkot ja lähetykset palvelevat ihmisiä heidän kaikissa tarpeissaan. Hoito, lääkkeet, kirjat ja palvelut tarjotaan mahdollisimman pienin korvauksin. Etiopiassa klinikamaksu on 2 mk. Nepalissa rokote maksaa 6 mk. Pakistanissa kouluvuoden oppikirjojen hinta on noin 40 mk. Senegalissa — kuivuuden pahoin vaivaamassa maassa — yksi kaivonrengas maksaa 80 mk.

Annatko Sinä joululahjan lähetykselle, jotta lähetykset voi antaa monta lahjaa monille?

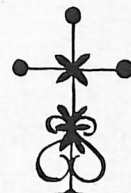
SUOMEN LÄHETYSSEURA

Kauneimmat joululaulut lauletaan
torstaina 13. 12. 1979 klo 19
seurakuntatalolla
kanttori Toivo Luomalan johdolla
Suomen Lähetysseuran hyväksi

JOULUMYYJÄISET TARVASHOVISSA 9. 12. klo 12.00

MUKANA MYÖS SEURAKUNNAN DIAKONIA- JA LÄHETYSTYÖ
 SUOSITTELEMME!

SEURAKUNNAN SIVU

ON: IHMEELLINEN NEUVONANTAJA, VÄKEVÄ JUMALA, IANKAIKKINEN ISÄ, RAUHAN RUHTINAS." JES 9:5

Terveisiä seurakuntamatkalta Osloon 9–12. 7. 1979

Tarvasjokelaiset yhdessä kummiseurakunta Segloran edustajien kanssa Kinnan retkeilymajalla

Lähde sinäkin mukaan ensi kesänä 26–30. 6. 1980

tutustumaan Leningradin suomalaiseen seurakuntaan ja Novgorodiin

Ennakkoilmoittautuminen ja tiedustelut kirkkoherranvirastoon
puh. 767 120.

SEIJA AALTONEN:

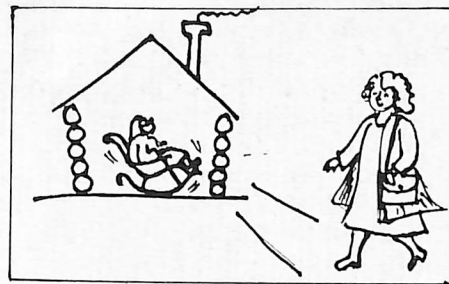
LÄHIMMÄISPALVELU SEURAKUNNASSA

Viime vuosina kirkon diakoniatyössä on pyritty löytämään sellaisia työmenetelmiä, joilla tavoitettaisiin yksinäisiä ja unohdettuja seurakuntalaisia. Useissa seurakunnissa on aloitettu lähimmäispalvelu. Sana lähimmäispalvelu saattaa olla hieman vieraan tuntuinen. Sen sijaan tutuksi on meille tullut ystäväpalvelu Punaisen Ristin työn yhteydessä. Edellä mainitut sanat vastaavat sisällöllisesti toisiaan. Niiden käyttö riippuu siitä, kuka järjestää lähimmäistä auttavaa toimintaa.

Seurakunnat ovat lähteneet kouluttamaan maallikoita, jotka vapaaehtoisesti, ilman palkkaa, haluavat osallistua lähimmäistä auttavaan työhön. Lähimmäispalvelukursseilla on valmennettu avoimesti kohtaamaan toinen ihminen, juuri sellaisena kuin hän on. Kurssin käyneille osoitetaan oma nimikkohenkilö, jota käydään säännöllisesti tapaamassa. Kotikäynneillä suurin osa lähimmäisen ajasta kuluu keskusteluihin, joita saatetaan käydä hyvin moninaisten asioiden ympärillä. Tällöin aktiivisella kuuntelulla on hyvin merkittävä osuus, jotta omista ongelmistaan ja vaikeuksistaan puhuja kokisi tullessa kuulluksi ja ymmärretyksi. Nimikkohenkilöstä riippuen lähimmäiseltä saatetaan pyytää myös pieniä käytännön palveluita. Usein vanhuksat ja vammaiset tarvitsevat kirjeen kirjoittajaa, lehtien lukijaa tai pelkästään ulkoiluttajaa.

Tarvasjoen ja Karinaisten seurakunnat järjestävät yhteisen lähimmäispalvelukurssin ensi vuoden maaliskuussa. Tarkemmat tiedot kurssiajasta ja -ohjelmasta ilmoitetaan myöhemmin Viikkolehdestä. Kurssipaikkana on Karinaisten seurakuntatalo. Tarvasjokelaisten kuljetuksen kurssille hoitaa oma seurakunta.

Näin joulun alla meistä monet herkistyvät ajattelemaan ja toimimaan apua tarvitsevien hyväksi. Ja se on aivan oikein. Kuitenkin meidän ympärillämme elää sellaisia yksinäisiä ja unohdettuja, jotka vielä joulunkin jälkeen kaipaavat toisen ihmisen läheisyyttä. He tarvitsevat sinua ja minua! Lähdetään liikkeelle ja tavataan maaliskuussa lähimmäispalvelukurssilla.

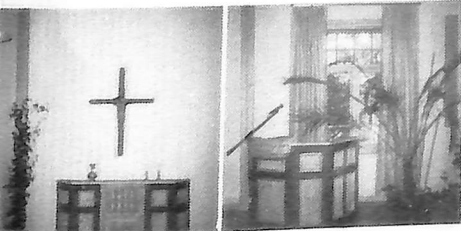

Arkkipiispa Mikko Juvan vierailu su 16. 12. 1979

klo 10 kirkon 200-vuotis-
jumalanpalvelus

klo 12 lähetyslounas
Tarvashovissa,
Aikuiset 20:—
Lapset 10:—

klo 14.30 seurakuntatalon
vihkiminen

Kirje Tarvasjokelaisille seurakunnan entiseltä paimenelta

Nurmo 23. 5. 1979

Rakkaat Tarvasjoen seurakuntalaiset!

Kiitän Teitä sydämellisesti saamastani 75 vuotisonnittelusta, jonka kirkkoherranne välityksellä sain eilen vastaanottaa. Se on upea kukkakori, jossa on atsalea, hortensiaa ja krysanteemiä ja lisäksi vielä pieni kukka, jonka nimeä en tunne. Kaiken kaikkiaan se on niin upea kukkalaite, etten niin kaunistakaan koskaan muista ennen saaneeni. Sydämeni kiitokset, tuhannet! Se teki mieleni kesäiseksi yhdellä iskulla. Ja vaikka kukat eivät yleensä kestä kauan, niin tästä kukkalaitteesta säilyy muisto elämäni loppuun asti. Kai sitä vielä taivaassakin kiitollisena iloitte muistan. Olen aina ollut kukkien ystävä enkä siinä suhteessa ole vielä vanhanakaan taantunut. Oli suuri iloni lapsukaisena viedä kevään ensimmäiset sinivuokot äidille. Niitä oli piha-aidan takana parhaana aikana aivan koko ahon peittävänä sinimattona. Sellaista sinivuokkojen paljoutta en ole koko elämäni aikana muualla tavannut. Osasitte naulan kantaan, kun lähetitte juuri kukkia. Tietysti olen ansioton tähän rakkauden lahjaanne. Olen Tarvasjoelta muutenkin saanut runsaasti lahjoja.

Kun saavuimme 1. 5. 1935 pappilaanne, oli siellä vastassa kirkkoneuvos-

Ikuinen kiitos

Kiitos, että saavut, joulu
tänä vuonna meillekin.
Ankara on elon koulu.
Joulurauhaa kaipaisin.
Ainakin nyt hetkeksi heittä
arkitaakat päältäsi,
lämmän joulukahvi keittä,
vaikka ehkä laihakin.

Murheet eivät meitä auta,
pahentaa vain tilaamme.
Jopa niillä muiden joulun
helposti me pilaamme.
Jokaiselle joulu tuopi
suuren ilon kerrassaan.
Maailmalle langennelle
Jeesus jakaa lahjojaan.

Hänessä on meillä autuus,
rauha iankaikkinen.
Mainen taival väleen päättyy,
alkaa kiitos ainainen.
Kaikki kasvot murheelliset
silloin ilon ilmeen saa.
Vuosimiljardista toiseen
kiitoslaulu kajahtaa.

Otto Perko
Säv. virsi 384

ton ja -valtuuston edustajia lämpimine pullakahveineen. Kahvikaluston saimme kohta tulijaislahjaksi, 12 hengelle. Kuppeja on vieläkin jäljellä 5, tasessa useampia. Joitakin kuppeja olen vahingossa särkenyt, kun olen yrittänyt joskus tiskata. Joitakin ovat lapset särkenet. Jäljellä olevat muistuttavat yhä Teidän rakkaudestanne pappiaan kohtaan. Niin suurta tulijaislahjaa emme ole muualta saaneet. Puhumattakaan sitten lähtijäislahjoista: upea pormestarin kalusto, joka yhä on varsinainen salinkalustomme.

Tämä kaikki todistaa, paitsi Teidän sydämellisyydestänne, ennen muuta Jumalan rakkaudesta minua kohtaan ja tietysti koko perhettämme kohtaan. Muistamme Tarvasjokea erittäin hyväntuhtia. Tuhannet kiitokset vieläkin.

Kukat kuihtuvat. Mutta kukkaan verrataan myös ihmistä. Iäisyyteen verrattuna olemme kuin kukkasat, jotka vain hetken täällä kukoistavat. Sukupolvi toisensa jälkeen siirtyy iäisyyteen. Varmaan suurin osa meidän aikaisistamme tarvasjokilaisista on saanut siirtyä pois tästä taisteluiden maailmasta. Korostan sanaa, saanut. Kun lähdimme täältä, emme häviä olemattomiin. Meitä odottaa ihana uusi maa, jonka Taivaallinen Isämme on meille valmistanut kodiksemme. Siellä ei ole kipuja, ei eron ikävää, ei kyyneleitä. Siellä vain kiitetään ikuisesti. Ja pääsy sinne on meillä kaikilla Jeesuksen uhriveren tähden. Sinuakin kutsutaan. Tottapa otat kutsun vastaan sydämen uskolla. Uskon tie on kotitie. Se on kulkua Jeesukseen turvautuen. Se luo kirkasta valoaan matkamme usein vaikeisiin olosuhteisiin.

Niin kuin Jeesus sanoi viime sanoikseen täällä: Isä, Sinun käsiisi minä annan henkeni, niin saamme mekin sanoa, ei vain viime sanoiksemme, vaan jo nyt, tänään. On helppo kantaa elon iästä, kun ollaan iankaikkisten käsivarsien kanteina. Jääkäämme siis Taivaan Isän käsiin. Hän ottaa meidät vastaan Jeesuksen tähden. Huonoimmankin meistä.

Rakkain terveisin:

Otto ja Lempi Perko

Luterilainen maailmanliitto ja Kirkkojen maailmanneuvosto ovat vedonneet myös Suomen kirkkoon avun saamiseksi Kamputsean.

Kirkolliset avustajat järjestöt ovat tähän mennessä jo toimittaneet Kamputsean ruokaa ja vaatteita, sairaalavälineitä ja lääkkeitä, siemenviljaa sekä kuorma-autoja.

Phnom Penhin hallituksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaan kirkkoilla on oikeus valvoa avustustavaroiden jakelua. Kirk-

kojen maailmanneuvosto on lähettänyt paikalle kaksi edustajansa. Näin apu saadaan toimitetuksi niille, jotka ovat suurimmassa puutteessa.

Kirkon ulkomaanapu on jo osallistunut Kamputsean avustustoimintaan 200.000 markalla. Häätä on kuitenkin suuri ja avustustoiminta on vasta päässyt alkuun. Kirkon ulkomaanavun postisiirtotili 22334-0 on avoinna lahjoituksille Kamputsean kannan auttamiseksi.

Muuttuva Yrjönkyä

YRJÄNTILÄ eli nykyinen Yrjönkyä on se kylä, joka kolmen muun naapurikylän ohella mainitaan Turun tuomiokirkon kopiokirjassa kesäkuun 27 päivänä 1316. Tällöin Suomen käskynhaltija Lyder von Kyrén oli myynyt turkulaiselle porvari Hartman'nille neljä Bjurstekt, Kalenniatekt, Svenstekt ja Brytiatekt-nimistä uudisasutusalueita. Näistä **SVESTEKT** tarkoittaa Yrjöntilää kuten Tarvasjoen historiasta sivulta 33 voi todeta. Kuten tunnettua katsotaan nykyisen Tarvasjoen tulleen tällöin ensi kerran julkisuuteen ja juhlittiinhan 650-merkkivuotta Tarvasjoella vuonna 1966.

Miten kylä on vuosisatojen kuluessa elänyt, siitä ei ole yksityiskohtaisempia tietoja. Suhteita on ollut ainakin Turun tuomiokirkkoon. Nyt on tarkoitus viivähtää kylän tapahtumissa muutaman vuosikymmenen aikana vuosisadan vaihteessa. Kysymyksessä on vuosi 1883, jolloin isäni J.F. Fingerroos (1845–1912) ja äitini Emilia Vilhelmiina os. Nyström (1855–1945) ostivat kylän, joka tunnettiin myös Herrasmanni-nimisenä. Tila oli ollut jo pitemmän aikaa rappiokunnossa. Talouskeskus sijaitsi Horristen Tahilan kohdalla, mistä oli myös siltayhteys. Pinta-alaa 604 tynnrinalaa kuten siihen aikaan sanottiin. Veljelyksiä 101 ta.eli n. 50 hehtaaria v. 1881 maataloustilaston mukaan. Lisäksi viljelemättömiä niittymaita, joita siihen aikaan oli ollut kaikilla tiloilla.

Siirtyessään isäni syntymäkodista Euran Knaapilta vanhempieni olosuhteet muuttuivat melkoisesti. Olihan asuttu "Euran turulla ja maailmanvalla" kuten sanonta oli aikoinaan kuulunut. Yrjönkyässä alettiinkin panna toimeksi. Talouskeskus rakennettiin keskeisemmälle, mäkisemmälle paikalle metsien keskelle, mitä olikin ihmetelty. Rakentajalla oli kuitenkin suurisuuntaisemmat suunnitelmat ja muutamassa vuodessa näkymät Kyrön maantielle avautuivat ja siltakin oli saanut uuden ja läheisemmän paikkansa. Vuosittain raivattiin melkoisia aloja ja miehiä oli ollut kuokkatöissä kymmenittäin, muisteli äitini näistä ajoista puheenollen. Kuokkamaiden savut olivat joka kesäisiä, olipa kerran päässeet liekitkin leimahtamaan, jopa niin, että Kyrön palokuntakin oli lähtenyt liikkeelle. Todettuaan Tilkasten kohdalla Herrasmannin kuokkamaiden tulien olevankin kysymyksessä, oli palattu takaisin. Näihin aikoihin Kyrön tietä kulkeva voi todeta maiseman muuttumisen pitkälti Tarvasjoen itäisellä puolella aina Kirkonkylän kohdalta Kallelaan saakka.

Myös rakennustoiminta oli ollut jatkuvaa. Niinpä puunavetta ei enää riittänyt lehmämäärien lisääntyessä. V. 1900 valmistui 80-lehmän kivinavetta sekä suurehko hevostalli. Melkoinen kivimäärä oli kuljetettava kaukaa. Työtä ja touhua oli siis jatkuvasti. Monenlaisessa rakennustoiminnassa oli suurena apuna Euran koskessa omistamansa vesisaha. Kaikkiaan oli rakennuksia noussut tilalle kaksikymmentäkaksi, joihin sisältyy eräitä heinälatojakin. Viljelysala oli lisääntynyt yli sadalla hehtaarilla yhtenäisiksi lohkoiksi, joita tiet yhdistivät. Myös viljelystavoissakin oltiin ajan tasalla ja tästä oli osoituksena maanviljelysnäyttelyynkin pitäminen, jota äitini muisteli onnistuneena saavutuksena. Tila oli saatu hyvään kuntoon ja ilmeisesti äidilläni olisi ollut halua tilan pitämiseen, olihan hän vasta ylittänyt 50-ikävuottaan. Isälläni kuitenkin oli toisenlaiset suunnitelmat. Olihan hänelle jo uskon asiat tulleet mallisia tärkeämmiksi. "Urakkaa" tietenkin oli ollut enemmän kuin tarpeeksi parin vuosikymmenen aikaisessa rakennus- ja raivaustoiminnassa.

Niinpä sitten v. 1907 luovuttiin Herrasmannista ja jätettiin n. 70 hehtaaria Rauhalinna-nimisenä. Mutta sekin vaati rakentamisen ja jo vuoden 1908 lopulla olivat rakennukset valmiit, joukossa punatiilinavetta. Rauhalinnan eri rakennukset mukaan lukien oli isäni toimesta kylään noussut **neljännesvuosisadan kuluessa 31 eri rakennusta**.

Tämäkään ei riittänyt. Nyt tuli vuoroon entinen pappilan tontti, joka aikaisemmin oli siirtynyt omistukseen ja ristittiin Rauhaniemeksi. Vanha pappilarakennus purettiin ja työt aloitettiin ripeästi kuten isäni luonteeseen kuului. Rukoushuone parine lisärakennukseen valmistui v. 1910 lopulla ja vihittiin seuraavan vuoden helmikuussa. Vajaan vuoden kuluttua eli tammikuun 22 päivänä 1912 hän yllättävästi sai ijäisyyskutsun eikä näinollen saanut elää rakennuttamansa rukoushuoneen toiminnassa. Viimeiset rakennukset huomioiden tuli kaikkiaan rakennetuksi 34. rakennusta, joissa monta varsin suuritöistäkin. Se, että isäni pystyi näinkin suurisuuntaiseen ja omakohlaiseen toimintaan johtui paitsi tarmostaan, käytännöllisyydestään ja saavutamasta kokemuksesta, myös käyttämästään työvoimasta, jolta hän myös vaati paljon.

Tapahtumia

Pikkupojan muistikuvista on jäänyt mieleen Herrasmannilla vietetyt

Yrjöntilän eli Herrasmannin talouskeskus vuosisadan alussa.

Etualalla tytär Helmi (rva Lyytinen), Erkki (kirjoittaja), talon emäntä, tytär Anna (valk.esiliina), muut helsinkiläisiä.

EVANKELIUMIJUHLAT, joka oli jokakesäinen merkkitapaus. Elihän koko talo varsin toisenlaisissa tunnelmissa. Erikoisesti on jäänyt mieleeni kova ukonilma ja rankkasade. Tällöin juhla-väelle tuli kova kiire päästä katon alle. Talossa ei suinkaan tässä suhteessa ollut tilan puutetta. Lähimpänä oli vanhan navettakeskuksen rakennukset ja erääseen niistä oli järjestetty kahvi-ym. tarjoilut rakennuksen vinttiosaan. Kun tänne ryynni miestä ja naista, ei vanhan rakennuksen palkkihirret kestäneet vaan toinen puoli romahti alas ja juhla-kansaa sen muakana. Kellekään ei muistaakseni pahempaa sattunut, ei myöskään sioille, jotka onneksi olivat maanneet yläosastaan kiinni jääneen lattian puolella. Tällaisten juhlien järjestelyt olivat varsinkin naisväelle suuri-töiset eikä vähiten talon emännälle, olihan mukana myös yövieraita juhlapuhujineen.

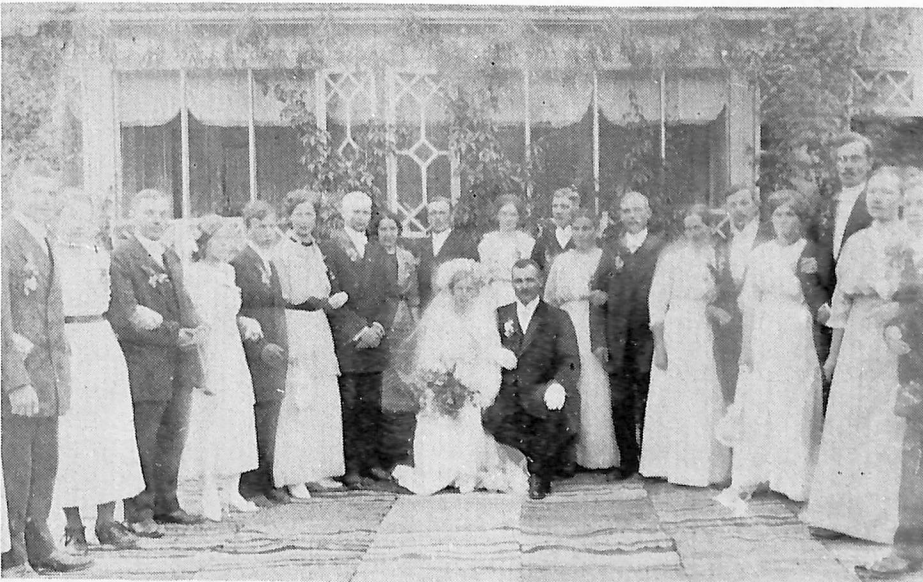
ARKKIPIISPA GUSTAF JOHANSSON, joka sukujuuriltaan on tarvasjokilainen, vieraili virkamatkansa yhteydessä Herrasmannilla, missä tarjottiin ns. **PIISPANPÄIVÄLLISET**. Tällaisten järjestämiseen olikin äitini jo tottunut. Joskus hän ottikin tämän arvokkaan tilaisuuden keskustelun alaiseksi. Sisareni **Helmin** häistä on eräänlainen muistikuva. Nehän pidettiin kesällä heinäkuussa 1902. Sulhasmies, tuusulalainen opettaja **Emerik Lyytinen** on vanhimman nykypolven tuttu laajemmaltikin. Hänhän oli evankelisen nuorisoliiton perustaja ja sen lehden päätoimittaja. Nautti myös suosiota kansantajuisena puhujana evankelisen liikkeen piirissä. Häitä olikin vietetty monta päivää uskonnollisten juhlien merkeissä.

Kaksitoista vuotta myöhemmin heinäkuussa 1914, ensimmäisen maailmansodan aattona, vietettiin nuoremman sisareni **Annan** häitä, nyt Rauhalinnassa. Näissä häissä mukana olleita varmaan on elossa Tarvasjoellakin. Häät allekirjoittaneen kohdalla olivat

sikäli merkittävät, koska silloin sain sekä ensimmäisen että viimeisen kerran nähdä kaukaisempiakin sukulaisia. Tästä onkin syytä liittää kuva mukaan. Onhan siinä sulhasmiehenä sittemmin hyvin tuttu, Tarvasjoella yli puolisataa vuotta vaikuttanut Vilho Mattila, niin opettajana, pankkimiehenä kuin monissa yhteiskunnallisissa toimissakin. Vihkijänä oli kirkkoherra K. Turtola, jonka perhe tuli moniksi vuosiksi hyvin läheiseksi, varsinkin tämän kirjoittajalle. Olihan pappilan pojat Jussi, Urho ja Viljo samanikäisiäkin. Isäni oli teettänyt portaat joen yli pappilan saunan kohdalle ja ojanpenger molemmiin puolin jokea oli luotu tasaiseksi ja hiekoitettu. Varsinkin kesäisin tuli juostua uimarantaan ja yhtäaikaa pappilanpoikien kanssa. En suinkaan aina yksin edustanut idänpuoleista rantaa, vaan usein sukulaispoika Turusta, Airon Akseli oli mukana. Poika, josta sittemmin kasvoi eräs viime sotiemme mainehikkaimmista kenraaleista. Kenraalin uraa jo enteili se, että kotini seinälle, suurehkolle Euroopan kartalle merkittiin nuppineuloilla ensimmäisen maailmansodan rintamalinjat, joiden muuttumista lehdistöstä seurattiin.

Isäni rakennuttama rukoushuone vihitään näihin aikoihin Tarvasjoen seurakuntataloksi. Muistan isäni saaneen pyytämänsä rakennuspiirustukset, keltä, en tiedä, mutta ilmeisesti Turusta. Hän ei kuitenkaan niitä hyväksynyt vaan suunnitteli itse. Kuten tunnettua ovat ulkomuodoltaan samanlaisia kaikki kolme tässä mainittua päärakennusta. Poikkeuksen tekee rukoushuoneen ulkoikkunoiden karmit. Näistä hän sai idean Kuopiosta, minne kesällä 1910 teimme turistimatkan. Kuopiossa siihen aikaan oli paljon kauniita puutaloja ja niiden ulkoiseen puoleen oli kiinnitetty erikoista huomiota. Muistan isäni tehneen merkintöjään, olihan hänellä rukoushuoneen ulkoiset viimeistelytyöt meneillään.

E.U. Yrjänä

Morsiuustyöt ja pojat Annan ja Vilho Mattilan häissä 1914.

Tunnetuimmat: oik. puolittain näkyvissä nyk.kenraali Airo, pitkä mies leht. Kalliovaara, seur. Alvari Rinne ja sulhasen sisar ja veli. Morsiamesta vas. Jussi Turtola, ev.luutn. kaatui viimesodassa parinaan Katri Andell, myöh.pääjoht. Eino Nousiainen rouva, morsiamen veli parinaan Lahja Kätylä, myöh.tohtorin rouva Malmivirta, seuraavina sulhasen veljet. Muiden nimiä vaikea muistaa.

UNICEF:in Lastenavun kortteja

Myytävänä 10 kpl/15 mk
Tarvasjoen pankeissa ja Maapohjassa

Itsenäisyyspäivä Tarvasjoella 6. 12. 1979

- klo 11 Jumalanpalvelus kirkossa
- klo 12 Kunnianosoitus sankarivainajien ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä
- klo 12.15 Kirkkokahvit seurakuntatalolla
- klo 18–20 Juhlavalistus

Tarvasjoen kunta ja seurakunta

Mietteitä Tarvasjoen kirkosta ja sen kelloista

Nykyinen Tarvasjoen kirkko, joka on rakennettu entisen lahonneen kirkon paikalle v.na 1977–79, on tunnetun turkulaisen kirkonrakentajan Antti Piimäsen pojan kirvesmies Mikkelin Hartlinin johdolla tehtyä työtä. Ajalta jolloin kirkko valmistui, olen kuullut tai jostain lukenut seuraavan tarinan: Siihen aikaan näki usein Hämeen härkätietä kulkevat härkien vetämät vankkurit, joita ajoi pitkään rohtimiseen paitaan pukeutunut hämäläisukko. Ei ollut harvinaista, että hän silloin pysäytti hetkeksi härkensä ja rupeesi katsomaan kauniille kummulle juuri rakennettua kaunista Tarvasjoen (Euran) kirkkoa, joka hohti uutuuttaan.

Olen lukenut ja tutkinut Edw. Sjömannin kirjoittamaa kirjasta: Puolittuhatta vuotta Marttilan seurakuntain vaiheita. Löysin siitä mielenkiintoisen kohdan, jossa käsitellään kirkkojen palovakuutusksymystä. Lainaan tähän kohdan, johon Sjöman on ottanut otteen kirkkokokouksen pöytäkirjasta 17 pv. elokuuta 1806:

Kun kokoukselle, joka pidettiin Euran kirkossa, oli luettu kuninkaallinen kirje ja konsistorin kiertokirje, jossa kehoitettiin seurakuntia palovakuuttamaan kirkkonsa Tukholman Palovakuutuslaitoksessa. Sitäpaitsi ja siihen nähden, että Euran kirkko on rakennettu korkeanlaiselle paikalle ja korkea

kellotapuli kiinni kirkon päätyyn, voi se olla alttiimpi salaman iskuille, selvitetiin vaikutuksen suuri hyöty. Seurakunnan jäsenet asettuivat jyrkästi vastustamaan vakuutusta, selittäen kaikkein korkeimman huomaan uskovansa Hänen huoneensa ja temppelinä, jossa hänen pyhytensä asustaa. Jos kuitenkin jokin aavistamaton onnettomuus kirkkoa kohtaisi, niin se ei tapahdu ilman Hänen sallimustaan, jolloin seurakuntalaiset kärsivällisyydellä ottaisivat vastaan Hänen kurituksensa ja uudestaan rakentaisivat kirkkonsa ilman lähimmistä rasittavia kolehteja.

Näin ajattelivat tarvasjokelaiset silloin vakuutuksista. Nyt ajatellaan toisin. Kaikki on paljon muuttunut tämän 200 vuoden kuluessa. Me nykyihmiset osaamme esim. jokainen lukea hyvin. Toista oli monen lukutaito silloin, kun lukkarit opettivat kinkereillä lapsia lukemaan. Myös kirkkokokouksen saatettiin kutsua, kuten J.F. Ansas kirjasessaan: Historiallisia tietoja Marttilasta, kertoo vuonna 1795 tapahtuneen. ”Kokoukseen oli myös kutsuttu talollisen tytär Maria Peltari Mäentään kylästä näyttämään oliko hänen kristinoppitaitonsa parantunut, mutta pyysi tämä vielä 8 päivää lykkäystä, luvaten sillä aikaa tehdä vielä parastaan. Katsoen siihen, että hänen ulkolukunsa oli vähän parantunut, antoi seurakunta

hänelle vielä 16 päivää armon aikaa sisälukunsa parantamiseen ja on hänen silloin saavuttava seurakunnan eteen taitoaan näyttämään.”

Miten sattuva ajankuva tuo onkaan siltä ajalta jolloin uuden kirkkomme sisä- ja ulkolaudoitusta suunniteltiin. Jos on mielenkiintoista lukea tällaisia ajankuvia historian lehdistä, niin yhtä mielenkiintoisia ovat perimätiedot kirkkomme rakentamisen ajoilta. Vielä voidaan muistaa, mitä kohtaa joku kirkossa rakensi. Niinpä juuri kuulemani tieto kertoo silloisen Karhulan Yli-Anttilan isännän hakanneen juuri sitä nurkkaa kirkosta, jonka kohdalla sijaitisi entisaikaan ns. Karhulan kylän penkki.

Tarvasjoen kirkonkellojen kaunis ääni on sukupolvesta sukupolveen kutsunut seurakuntalaisia Herran huoneeseen. Erityisesti ajatellen sitä kirkonkelloa, joka Tyllilän Puiston perikunnan perintörahoilla v. 1937 Tarvasjoen kirkkoon hankittiin ja jonka soittoa olen vielä lapsuudenkodissani ollessa lukemattomat kerrat kuunnellut. Saatoin kuulla kuinka malmi mahtavasti helisten ja kaikuen kutsui minua lapsuuteni temppeliin. Olin silloin vielä niin nuori, melkein lapsi, etten muista varmasti oliko kysymyksessä lahjoituksessa juuri Frans Puiston perintörahat. Ilmeisesti näin oli, koska Otto Puisto oli kutsuttu kirkkokokoukseen siksi, että hän oli kertonut jollekin aikovansa ostaa heidän perintörahoilla kirkkoon uuden kirkonkellon. Olen kuullut kerrottavan, että kun kirkkokokouksessa Tarvasjoen silloinen kirkkoherra Otto Perko tiedusteli Ottolta onko asia näin, oli Puiston Otto vastannut: ”Tull huumenna pankkiin niin saat rahat.”

Tämän enempää en osaa kertoa tästä kirkonkellon lahjoituksesta, mutta ehkä joku muistaa paremmin. Mieleeni on jäänyt, että kävin pyhäkoulussa tuossa Takamaalle menevän tien varressa sijaitsevassa Puistossa, silloin kun vielä pääsin kävelemään. Puiston Franssi oli pyhäkoulun opettaja. Mieleeni on jäänyt pyhäkoulu jonka Otto piti meille, koska Franssia ei kuulunut kotiin kirkosta tai kirkkokokouksesta. Muistan, että me silloin luimme päivän evankeliumin, jokainen säkeen vuorollaan kuten tapa oli. Mitään luetusta tekstistä ei Otto Puisto meiltä kuitenkaan kysellyt, kuten pyhäkoulussa tavallisesti, vaan luettuamme toisti useampaan kertaan: ”Hauska evankeliumi. Oli se hauska evankeliumi”. Tämän jälkeen me pyhäkoululaiset saimme lähteä kotiin, tietenkin tyytyväisinä että näin vähällä pääsimme.

Joulukuun 16 päivänä Tarvasjoen seurakunta viettää kirkkonsa 200-vuotisjuhlaa. Ajattelen kuinka lukematon on Tarvasjoen kirkossa käyneiden lukumäärä. Monet sukupolvet ovat sunnuntai sunnuntain jälkeen tässä kirkossa osallistuneet jumalanpalveluksiin. Kirkko kertoo meille elämän suruista, mutta myös monista juhlahetkestä. Ajattelen miten moni nuoripari on kulkenut sen käytävää pitkin alttarille viittäviksi. Lukemattomat ovat ne vanhemmat, jotka ovat vieneet pienokaisiaan kasteelle ja se nuorten parvi, joka on päässyt ensi ripille. Yhtä lukematon on se ehtoollispöytä käyneiden joukko, joka on täällä kuullut Vapahtajamme kutsuvat sanat: ”Tulkaa sillä kaikki on valmiina.”

Ilmari Haapanen

Taustaa paikkakunnan metsätalouteen

Tänä vuonna on puhuttu paljon vanhoista asioista, erikoisesti sen takia, kun Suomen Turku on viettänyt olemassaolonsa 750-vuotisjuhlavuottaan. Turun vaikutus näille alueille on ollut aikakaudesta toiseen hyvin merkittävä, myös metsiä ajatellen. Siksi on varmaan paikallaan, että joskus kertaamme hyvinkin vanhoja asioita. Ne rikastuttavat tietojamme omasta kotiseudustamme ja muistuttavat sen menneisyydestä sekä luovat taustan tälle vaateli- aalle nykyisyydelle.

Tämän seudun asukkaat harjoittivat vuosisadasta toiseen yhtenä tärkeimmistä elinkeinoistaan lautojen veistämistä ja tuohen kiskontaa. Sekä laudoilla että tuohilla oli lähes rajaton menekki Turussa.

Nykyajan näkökulmasta katsoen luulisi ilman muuta, että kaukaisina aikoina metsät olisivat olleet mitä parhaat. Rannattomia erämaita täynnänsä komeita männiköitä ja jylhiä kuusikoita. Mutta näin ei ollut. Vain harvat alueet, hiekkanuommet, kasvoivat komeita puita. Savialueet kärsivät ikuisesta kosteudesta, niissä kasvoi vain kitualiasta pienpuustoa.

Tohtori Aulis Oja, joka on kirjoittanut näiden molempien, Tarvasjoen ja Karinaisten pitäjien historian, antaa kirjoissaan totuuden mukaisen, mutta surkean kuvan asiasta. Esimerkiksi 1560-luvulla laaditut maakirjat kertovat nykyisen Tarvasjoen alueella vain Euran ja Yrjäntylän kylissä olleen kohtalaiset metsät, mutta 30 vuotta myöhemmin tukkimetsää ei ollut missään muualla kuin Kallelan kylässä.

Ei myöskään Karinaisten kulmakunnalla ollut kunnan tukkimetsää muualla kuin Kyrön jakokulmassa eikä hyvää halkometsää muualla kuin Karinaisten kylässä.

V. 1541 mainitsee kuningas Kustaa Vaasa Marttilan seudun olevan niitä alueita, joissa lautojen veistäminen Turun linnan ja kaupungin tarpeisiin oli vakituksena tapana. Tämä suurta metsänhaaskausta merkinnyt menetelmä oli sellainen, että tukki ensin halkaistiin keskeltä ja sitten kumpikin puolisko veistettiin laudaksi. Ikivanha lautojen ja lankkujen kirveellä hakkaaminen jäi pois 1700-luvun lopulla ja tilalle tuli käsisahaus.

Tämä tapahtui siten, että tukki nos-

tettiin kahden korkean pukin päälle ja sahattiin kahden miehen voimalla halutun paksuiksi laudoiksi. Toinen sahu- reista veti justeeria ylhäältä tukin päältä, toinen alhaalta maasta käsin. Tällaista on siis ollut ennen.

Metsänhoitoyhdistyksen ensimmäinen pitkäaikainen neuvoja Eino Saari ihailemassa kaunista lapiolla luotua metsäojaa v. 1934. Ojituksella kohotettiin kosteudesta kärsivien metsäpohjien tuottoa ratkaisevasti. Ojitus oli siten alkuaikojen metsänhoitotöistä tärkeimpiä.

Myös monet suuret kulovalkeat hävittivät suuria aloja metsää. Vanha perimätieto kertoo, että Liedon Pokkolassa kuokkamieheltä pellon teossa pääsi tuli karkuun, sitä aikansa sammutettuun, sanoi tuskastuneena: ”Menköön vaikka Närppiin saakka.” Ja kulo poltti Yliskulman, Liedonperän, Horristen, Suurilan, Seppälän ja Tilkasten metsät ja meni ohi Närpin, aina Loukolan sillalle saakka.

Vanhat isännät ovat kertoneet löytäneensä näiltä alueilta hiiltyneitä kantoja ja tuhkaakin. Monen metsä paloi kaikki ja rakennuspuut piti tuoda hyvinkin kaukaa.

Monet muistavat vielä Tarvasjoen Kirkonkylän Isontalon vanhan navetan, joka purettiin sotien jälkeen. Se oli maantien suunnassa ja pohjois päädyssä oli rakentamisen vuosiluku 1823. Ne rakennuspuut oli tuotu Karinaisten Suutarlan Siikarlasta naimakaupan myötä. Isontalon metsä oli palanut kaikki edellä kerrotussa palossa.

Me nykyajan ihmiset olemme tottuneet elämään uusimman ajan teknisten saavutusten maailmassa. Meidän on vaikea ymmärtää entisten sukupolven karua ja ankaraa elämää ja sitä

vat, että järkiperaisella metsänhoidolla ja suunnitelmallisuudella voidaan metsän tuotto kaksinkertaistaa.

50 vuotta sitten tällä alueella oli puuta 70–80 km³/ha. Tänä päivänä Tarvasjoen – Karinaisten metsänhoitoyhdistyksen alueella tämä luku on lähes kaksinkertainen, eli 131 km³/ha.

On monia tekijöitä tähän hyvään tulokseen. Eräs tärkeimmistä on täällä suoritettut metsäojitukset. Yksistään 30-luvulla tehtiin lapiotyönä Tarvasjoen kunnassa metsäojaa yli 100 km.

Puu on yhä kansantaloutemme selkäranka ja myös pysyy. Suomessa on tällä hetkellä enemmän puuta kuin koskaan, myös tässä metsänhoitoyhdistyksessä.

Kun nyt lähemme uudelle puoli-vuosisatataipaleelle, mitä tästä eteenpäin tämän yhdistyksen alueella?

Metsäntuottoa kokonaisuutena ei voida tästä kovinkaan paljon nostaa, metsän siitä kärsimättä.

Perusparannusluonteiset työt, kuten metsäojitukset on pidettävä kunnossa.

Ikäluokkakajauman on oltava oikea, jotta jatkuva tuotto säilyisi.

Tavoitteeksi on asetettava terve, elinvoimainen ja laadultaan hyvä metsä.

H.K.

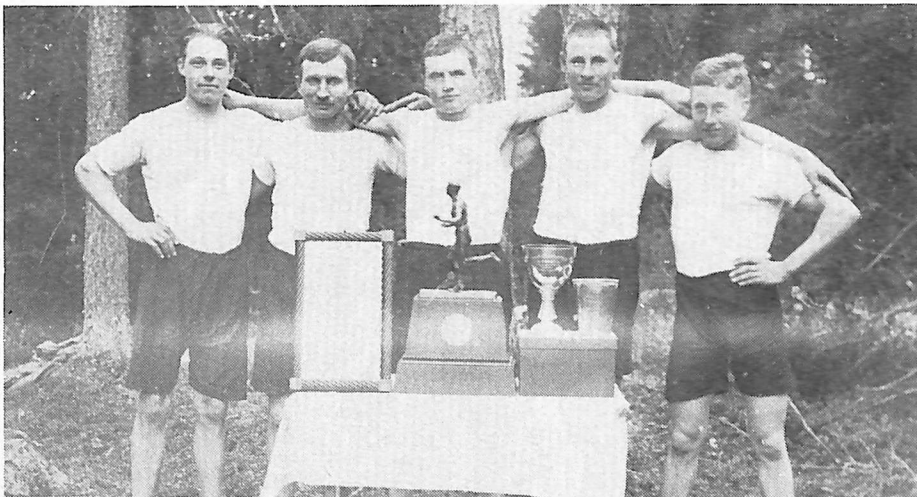

Tarvasjoen-Marttilan-Karinaisten Metsänhoitoyhdistyksen paperipuun ja tukin uittoa Paimionjoessa Euran myllyn alapuolelta 1932.

Maunula muistelee menneitä

Eräänä lokakuun iltana istuimme pitkään Paavo Maunulan kanssa kahvikupin ääressä ja puhuimme urheilusta ja metsästyksistä. Tänä urheiluseuran ja metsästysyhdistyksen juhluvuonna ajatukset palasivat vuosikymmenten taa. Kukapa noita menneitä aikoja paremmin muistaisikaan kuin Paavo Maunula, Urheiluseuran kunniapuheenjohtaja ja metsästysyhdistyksen puheenjohtaja neljältä vuosikymmeneltä. Jo urheiluseuran ensimmäisissä hiihtokilpailuissa talvella 1909 Maunula oli mukana alle 15-vuotiaisten sarjassa. Kilpakumppaneista ei enää ole elossa kuin Otto Vesamo. Kilpailut pidettiin Nuorisoseurantaloon takana Nokan pellolla. Palkintojen jako suoritettiin Kallelän Keskitalon tuvassa pidettyjen iltamien yhteydessä. Palkintona sai siihen aikaan pienen prinikan tai kirjan. Nuo iltamat jäivät nuoren pojan mieleen erityisesti siksi, että ne päättivät hurjaan tappeluun, jolloin eräs pullosta päähän saanut menetti silmänsä.

Erityisesti Tukholman olympialaisten jälkeen urheiluinnotus valtasi Tarvasjoenkin nuorison ja vallankin keskipitkille ja pitkille matkoille Kolehmainen esimerkiksi löytyi juoksijoita. Esone nousi nopeasti itsenäisyyden alkuvuosina Tarvasjoelta löytyi jo piirin mestaruustasoinen joukkue 4 x 1500 m. viestiin. Maastojuoksun joukkue mestaruus voittiin Salossa pidetyissä piirinmestaruuskilpailuissa 1919, joka oli ensimmäinen kerta, jolloin maaseutujoukkue tähän ylsi. Mestaruus voittiin kolmekertaa perättäin ja kiertopalkinto saatiin omaksi. Joukkueeseen kuuluivat Eemil Hallanheimo, Niilo ja Lauri Koivuvalho, Paavo Maunula, Väinö Keskitalo ja Aarne Sharlin.

Tarvasjoen Urheilijain maastojuoksun viestijoukkue v.1922: oik. Väinö Keskitalo, Niilo Koivuvalho, Paavo Maunula, Emil Hallanheimo ja Aarne Sharlin. Joukkue oli vuoden aikana voittanut omaksi neljä kiertopalkintoa.

Vuonna 1922 voitti neljä arvokasta kiertopalkintoa. Erästä palkintomaljoista käytettiin jopa seurakunnan yhteismaljana, kun varkaat 1923 varastivat Tarvasjoen kirkosta ehtoollisvälineet.

Silloisten sääntöjen mukaan voi edustaa kahta seuraa. Niinpä Tarvasjoeltakin E. Hallanheimo, Koivuvalhon veljekset, A. Sharlin ja Paavo Maunula mm. edustivat myös Turun Urheiluliittoa, juosten ja hiihtäen kunniaa myös tälle seuralle. Niinpä Aksel Sharlin ja Paavo Maunula olivat jo 1916 olleet mukana TUUl hiihtoviestijoukkueen voittaessa vuodeksi haltuunsa tavoittelun Linkoja-patsaan, jonka viimein Vehkalahden Veikot sai omakseen. Paavo Nurmi oli Urheiluliiton kova nimi, jonka turvin Suomen ennätykset ja mestaruudet, myös viestissä juostiin seuran nimiin. Viestijoukkueisiin oli paljon pyrkijöitä, jolloin kahden seuran miehiä maaseudulta usein syrjittiin. Niinpä 1921 ei Paavo Maunula mah-

Turun Urheiluliiton joukkueessa hiihtäneet Paavo Maunula ja Aksel Sarlin vas. ovat voittaneet vuodeksi haltuunsa tavoittelun Linkojapatsaan 1916.

tunut Suomen mestaruusjoukkueeseen, vaikka hän samana kesänä ei hävinnyt yhdellekään seuratoverilleen. Paavo Nurmea lukuunottamatta. Nurmi ei koskaan syylistynyt tähän syrjimiseen. Pikemminkin hän suosi "Tarvasjoen poikia". Niinpä hän vielä 1929 palattuaan Amerikan kiertueeltaan ja ollessaan maineensa kukkuloilla, vastasi lehtimiehille, heidän tiedustellessaan Nurmen tulevia kilpailuja: "En ole minnekään luvannut. Jos Tarvasjoen pojilla jo on urheilukenttä lähden heille juoksemaan rahaa." Kaikkeksi suruksi kenttä puuttui vuoteen 1936.

Urheilukenttiä olikin vain kaupungissa aluksi. Niinpä monet juoksut juosti Liedon Parman kentän ratakien oli vain 250 m. pitkä polku kentän ympäri. Kilpailumatkat tehtiin usein pyörillä tai talvella hiihtäen. Myös juna käytettiin pidemmällä matkoilla. Usein kilpailtiin mm. Salossa, jolloin ajettiin pyörällä Paimion asemalle ja nostettiin pyörä junaan. Kilpailujen jälkeen tultiin aina pyörällä kotiin. Tuloksiin eivät matkat vaikuttaneet. Erään kerran TUUl joukkue juoksi 1920 Hannes Kolehmainen vastaan urheilupuistossa niin, että viisi juoksijaa juoksi 2 000 m. Hanneksen juostessa 10 000 m. Maunula oli aamupäivän ollut metsästäjänä ja ajoi illaksi Turkuun. Alkujuoksussa Hannes jätti kilpakumppaninsa, mutta Maunulan osuudella juoksu kääntyi joukkueen eduksi joka voitti.

Maantieharjoittelua ei silloin hyväksytty ja vielä nytkin Maunula uskoo sen

olevan pahasta. Nurmi antoi hyviä valmennusohjeita, sillä valmentajia ei silloin ollutkaan. Harjoituslenkit juosti metsäpoluilla tai hiihdettiin hangilla. Paras harjoitusaika oli klo 5 ennen työhön menoa. Varsinkin kevätaamuisin oli hienoa hiihdellä, kun luonto heräsi. Teeret kujersi, metsot oli soittimilla ja palokärki löi pitkiä naputuksiaan.

uroshirville. Alue oli alussa varsin laaja koska jäseniä oli sekä Paimiosta että Karinaisista. Rajariitoja syntyi joskus lietolaisten ja Kytien kanssa. Hirviä oli vähän ja kaadot sattuiivat usein rajan läheisyydessä. Jos omasta laukauksesta hirvi vielä jatkoi matkaa ja kaatui toisen alueelle, menetti sekä hirven että luvun.

5000 m. juoksun palkintojen jako vanhan Nuorisoseurantaloon edessä. Kuvassa oik. J. Helo, J. Puro, P. Maunula, J. Vesamo, K. Keskitalo, O. Vesamo, E. Hallanheimo ja A. Kankare.

Myös kesäaamut olivat ihania kun käki kukki, linnut lauloivat ja metsä oli tuoksua täynnä.

Talvisin Maunula hiihti kilpaa ja vielä niinkin myöhään kuin 1936 on voitto SK. piirin mestaruuskilpailujen hiihto-ammunnassa ikämiessarjassa. Myös ammuntaa Maunula harrasti, jolta alalta seinää koristavat komeat palkintoina saadut pienoiskivääri ja pistooli. Usein unohdetaan, että Tarvasjoella oli aikaisemmin hyviä ampujia mm. 1941 kenttäammunnassa Akseli Rauhala ampui saman tuloksen, kuin voimassa oleva Suomen ennätys.

Pohjakannan hankinnassa metsästys oli hyvä harrastus. Ennen vuotta 1917 riistaa oli runsaasti, mutta heikkeni sen jälkeen nopeasti. Hirviporukoita oli ollut jo Venäjänvallan aikana, mutta heikon hirvikannan takia ei lupia myönnetty 1917–30. Salametsästys oli eräänä syynä hirvikannan vähene-miseen. Kettua oli runsaasti vielä 20-luvullakin, vaikka sitä oli pyydetty myrkyilläkin, joka samoin kuin lintujen ja jänisten ansa-pyynti kiellettiin. Myös jänistä oli paljon. Kaksikymmenluvulla tuotiin Suomeen arojanis: rusakko, joka levisi nopeasti.

Tarvas oli ensimmäisiä maaseudun metsästysseuroja näillä main. Turkuun oli aikaisemmin perustettu metsästysseura Tapio, jonka puoleen käännettiin mallisääntöjen saamiseksi, koska niitä oli vaikea saada. Ensimmäisistä metsästysseuran jäsenistä lienee elossa Maunulan lisäksi vain Väinö Numminen ja Kustaa Värri Karinaisista ja Jussi Virola ja Voitto Aaltonen Tarvasjoelta. Hirvenkaatolupia alettiin taas myöntää 1930 lähtien. Aluksi kaatoaika oli kahdeksan päivää syyskuussa, mutta muuttui vähän ennen sotaa nykyiseen aikaan. Lupia saatiin 2–4 kpl.

Paljon hauskoja muistoja on jäänyt Maunulan mieleen entisaajan metsästysretkiltä. Hirvien vähäisyys aiheutti usein monen päivän etsinnät. Kuitenkin ne saattoivat tulla eteen yllättäen, kuten eräänkin kerran Paaskalliolla, jolloin kolme hirveä tuli passiin meneviä miehiä vastaan. Aseet oli vielä selässä ja laitaamasta. Etummainen mies vain levitti kädet ja sanoi: "Noin niit menee, ku niit oikeen on." Toisella kerralla Lento-sen Arvi taas oli kertomassa peräkanaa kulkevalle porukalle, että parakaak kuljettava polku on hänen entinen naimapolkuna, jota pitkin hän kävi vaimoa hakemassa. Samassa hirvilau-ma yllätti. Ammuttiin siinä jokin laukauskin, mutta karkuun hirvet pääsivät. Metsästysmatkat kuljettiin silloin polkupyörillä tai jalan. Väliin tehtiin nuotio, syötiin eväät ja keitettiin saikkaa. Nykyajan tehokkaat, radiopuhelimen ja autoin varustetut seurat ovat varsin kaukana menisyyden raskaasta, mutta luonnonläheisemmästä eränkävinnästä. Silloin metsästysonni oli todellista onnea: jos kaksi hirveä sai samana päivänä se oli tapaus, jos kolme se muistettiin kauvan.

Vielä nytkin Paavo Maunula kaipaa luontoon ja kulkee silmät auki. Hän on niitä harvoja nykyhetken tarvasjoke-laisia, jotka ovat omin silmin nähneet ilveksen. Tuollainen otus juoksi viime vuonna Suurilan metsissä. Liikunta ja työ ovat pitäneet Maunulan kunnan vielä hyvänä ja työn siunausta hän kiittääkin. Voimiensa mukaan hän on talon töissä vielä ollut mukana. Lähes 85-ikävuodestaan huolimatta kulkee siinä traktori kuin puimurikin, autosta puhumattakaan. Mieli on vielä vireä ja ikävuosista huolimatta muistot ovat yksityiskohtia myöden selkeitä, joista olisi kerrottavaa moneksi illaksi.

Metsästysyhdistyksen hirvimiehet 1950-luvulla. Mukana vielä Karinaisten miehiä. Kulkua on jo auttamassa traktori peräkärryineen.